

26.5.2016

Lähiuokaa, millä keinoin?

Olen viime päivinä miettinyt kriteerejä laadukkaalle lähiruualle.

Miten määrität lähiruuan, onko se jonkin tietyn kilometrimäärän sisällä tuotettua ruokaa vai olisiko se kotimaista ruokaa?

Kaikkialla ei tuoteta kaikkea. Pitäisikö siis lähiruuan määritelmän olla eri tuotteissa erilainen, vai olisiko niin että tietyn kehän (xx km) sisällä tuotettu on lähiruokaa, muu on esim. kotimaista ruokaa. Kaikkialla ei vain ole kaikkea saatavana lähiruokana.

Onko hankintayksikkö valmis maksamaan vähän enemmän, jos tuote on lähiseudulla tuotettua? Oman kunnan tuottajaa tai jalostajaa käytettäessä voisikin laskea hinnasta pois ne verotulot jotka kunta kierrättää tätä kautta takaisin omaan kukkaroon. Näin laskien se pientuottajan tai jalostajan tuote voi olla halvempi, kun suuren tukkuliikkeen ”massatuote”. Mitään kaavaa ei kuitenkaan ole asian todentamiseksi matemaattisesti, tämäkin on tapauskohtaista.

Lisä argumentteja tuli mietittäväksi, kun pääsin osallistumaan RANKU-hankkeen (Ravinne neutraali kunta -hanke) yhteistyökumppanina, pienen kunnan peruna- ja juureskilpailutuksen valmisteluun. Mitä tarkoittaa ravinneneutraalius elintarvikehankinnoissa?

Onko paikallisilla Pk-yrittäjillä resursseja tai järjestelmiä joilla kertoa miten esimerkiksi perunan jatkokäsittelyn, kuten kuorinnan tai kuoritun perunan pilkkomisen yhteydessä syntyvä biojäte käsitellään, jääkö se ravinteeksi lähialueen pelloille kompostoinnin jälkeen?

Tulisiko kasvatuksessa käytetyt kasvinsuojeluaineet ym. ilmoittaa tarjouksessa? Miten niiden huomioiminen kriteereissä tulisi tehdä ja onko se mahdollista?

Viljelijän sitoutuminen ympäristötuen ehtoihin on alkua vastuullisen viljelijän / tuottajan ehdottomaksi edellytykseksi. Emme voi vaatia kuulumista ympäristötukijärjestelmän piiriin, koska se voitaisiin katsoa syrjiväksi vaatimukseksi, vaikka olisikin takuu esim. lannoitus suunnitelman laadusta.

Tuttu keino lähituottajien aseman parantamiseksi on kuljetuskustannusten irrottaminen tuotteen hinnasta. Kun painottaa kuljetuskustannusta, saa lähituottaja etua lyhyemmän (halvemman) kuljetuksen kautta.

Toinen varma keino on kilpailuttaa pienempiä sopimuksia keralla. Vaikka vain vuoden perunat tai jakaa pitempi sopimus sellaisiin osiin, että paikallinen yrittäjä uskaltaa lähteä mukaan. Keskustelu paikallisten tuottajien kanssa antaa viitteitä siitä, mihin he ovat valmiita sitoutumaan ja minkälaiset resurssit läheltä löytyy.

Näitä miettiessä, tulee tunne, että kunnan hankinnoista päättävät ja me kilpailuttajat, voimme todellakin vaikuttaa tulevaisuuteen. Vaatimalla puhtaita laadukkaita elintarvikkeita, tarjonta tulee lisääntymään. Sillä vain kysynnällä saadaan tarjontaa.

Mia Koljonen

www.juhaconsulting.fi